

Hade Einstein rätt? En kort sammanfattning av några artiklar och ett boktips.

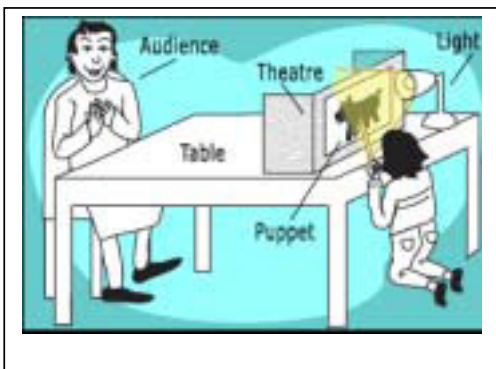
Författare Staffan Skogby

Två av tre av de pseudovetenskapliga bidragen till vetenskapliga tidskrifter handlar om hur skribenter har lyckats med det som Einstein inte lyckades med eller att Einstein hade fel. En tredjedel av alla knäppa bidrag handlar om evighetsmaskiner.

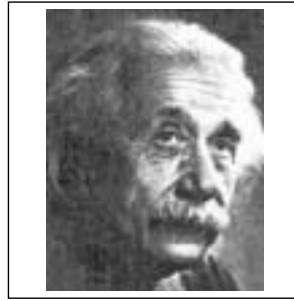
I en artikel i Scientific American septemernumret beskrivs Einsteins arbete och vad som har hänt efter det han gjorde sina banbrytande insatser. Här kommer en kort sammanfattning av vissa inledande delar som jag tycker är speciellt intressanta.

Einstein har fått en sådan stor betydelse, så även "hans största misstag" har till och med gett honom ytterligare berömmelse under de senaste åren. Det har visat sig att hans "största misstag" kan idag användas för att förklara vissa astronomiska observationer.

Även om ingen tvekar på Einstein storhet är det många forskare som undrar vad Einstein gjorde under "kvantrevolutionen" under 1920 och 1930-talet. Han gjorde väldigt lite för att bygga upp kvantteorin men desto mer för att försöka bryta ifrågasätta de nya teorierna. Einsteins uppfattning kan beskrivas som en reaktionär mysticism – "Jag kommer aldrig att tro att Gud spelar tärning med världen". Den ståndpunkten tog huvudfäran av forskare avstånd från. Det vedertagna synsättet bland forskarna kom under 1900-talet att bli att den allmänna relativitetsteorin skulle ersättas av en heltäckande kvantmekanik. Under senare år har dock ett antal fysiker börjat ifrågasätta att kvantmekaniken skulle få den betydelsen. Sedan 1920-talet har flera forskare försökt komplettera kvantmekaniken med "dolda" variabler. Målet med detta arbete är att kvantmekaniken skulle kunna utvecklas/härledas ur klassisk fysik istället för tvärt om.

Enligt Einstein så var kvantmekaniken en fasad med bisarra fenomen som är observerbara för oss, men egentligen så fungerar universum enligt intuitiva principer i den klassiska fysiken.

Albert Einstein, född 14 mars 1879 i Ulm, södra Tyskland.
Död i USA 18 april 1955.

Jag var och lyssnade på Ulf Danielsson föredrag om Kosmologi. Det var ett mycket intressant föredrag med ett 80-tal besökare. Föredraget innehöll en kort exposé över de senaste hundra åren i utvecklingen av Kosmologin. Föredraget höll en relativt enkel nivå som passar de flesta amatörastronomer. Einstein är ju den forskare som har betytt mest för 1900-talets kosmologi.

Det var ett lysande föredrag med tydliga och utmärkta OH-bilder.

Einsteins allmänna relativitetsteori som än i dag utsetts för mer och mer observationell prövning har visat sig hålla måttet hittills.

Som ett komplement till föredraget köpte jag boken "Stjärnor och äpplen som faller". Boken ska komma i pocketupplaga under 2005.

I bokens tio kapitel från första kapitlet Platons Utmaning till Swedenborgs punkt beskrivs dom stora perspektiven inom kosmologin. Det som är speciellt med den här boken är att författaren knyter an till historien och där tolkar och sätter insatser från de gamla grekerna i ett historiskt perspektiv. I många fall har banbrytande insatser från de gamla grekerna fallit i glömska eller till och med förträngts av tidens makt-havare eftersom det gick emot den tidens uppfattning. Religionen har ofta spelat en stor roll för vilka framsteg som har varit möjliga och vad som har varit acceptabelt.

Det som är speciellt i boken är kopplingen till de stora linjerna i de historiska skeendena. Men jämfört med ovan refererade artiklar i Scientific American så är boken skriven på en helt annan nivå. Är läsaren ute efter en aktuell beskrivning av strängteori och relativitetsteori, kan jag rekommendera Scientific American eller på svenska möjligen någon artikel i Allt om Vetenskap eller Forskning&Framsteg.

Referens:

Scientific American September 2004

<http://www.sciam.com>

Ulf Danielsson Stjärnor och äpplen som faller. En bok om upptäckter och märkvärdigheter i universum, Albert Bonniers förlag Stockholm 2003.

<http://www.teorfys.uu.se/people/ulf>